

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра “Садово-паркове господарство”

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Селекція декоративних культур

Освітня програма Садово-паркове господарство

Спеціальність 206 “ Садово-паркове господарство ”

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри

“Садово-паркового господарства”

Протокол № 1 від “ 02 ” 09 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Селекція декоративних культур
Викладач (-і)	к.б.н. Чуй О.В.
Контактний телефон викладача	+38(050)2217824
E-mail викладача	4ujolja@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Селекція декоративних культур – це курс, який вивчає основні методи створення селекційного матеріалу, їх оцінювання, технологію селекційного процесу. Він складається з двох частин – <i>Генетичні основи селекції</i> (предметом вивчення якого є загальні поняття та методи селекції) та <i>Спеціальна селекція декоративних рослин</i> (предмет вивчення – технологія селекційного процесу).	
3. Мета та цілі курсу	
Формувати уявлення у студентів про селекцію як науку, ознайомити з методами досліджень; вивчити історію селекції; навчити студентів основам селекційної роботи, оцінювати селекційний матеріал, дати їм комплекс знань, необхідних для подальшої практичної діяльності, ознайомитися з основними питаннями селекції та методами створення вихідного матеріалу і сортів.	
4. Результати навчання (компетентності)	
У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен знати історію виникнення і становлення селекції рослин як галузі і науки в нашій країні та за кордоном; особливості селекції декоративних рослин, біології цвітіння, запліднення культурних рослин; сучасні напрями та методи селекції декоративних рослин; загальні основи селекції рослин; вміти: володіти методами створення сортів декоративних рослин – гібридизація, мутагенез, поліплоїдія, гетерозис, біотехнологія і ін.; організовувати селекційний та насінницький процес- застосовувати сучасні технології селекційного процесу; володіти методикою та технікою схрещування; проводити гібридизацію декоративних рослин; проводити масовий та індивідуальний добір; вміти створювати нові сорти рослин, стійкі до шкідників та хворіб; володіти навичками сортовипробування; оцінювати сортові та посівні якості насіння декоративних культур; використовувати здобуті теоретичні знання у вирішенні практичних завдань галузі садово-паркового господарства	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 год.
самостійна робота	30 год.

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
II	206«Садово-паркове господарство»	II	нормативна		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літе рату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ. Селекція як наука і практична діяльність людини Селекція як наука про виведення сортів та гібридів рослин. Становлення селекції як науки. Розвиток та досягнення селекції в Україні та в інших країнах. Значення праць І.В. Мічуріна та М.І. Вавилова для розвитку теорії і практики селекції. Економічне значення селекції.	Лекція	[3,6]	Опрацюва- ти лекційний матеріал		До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Походження, види і значення сортів декоративних рослин . Поняття про сорт. Сорти-популяції, сорти-лінії, сорти-клони. Вимоги виробництва до сорту.	Лекція	[3,6]	Опрацюва- ти лекційний матеріал, підготува- тися до лаборатор- ного заняття		До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Вихідний матеріал в селекції рослин. Вихідний матеріал. Центри походження і різноманіття культурних рослин. Природні популяції: дикі види, місцеві сорти та популяції. Гібридні популяції: всередині виду та популяції від схрещування різних видів і родів. <i>Проведення масового та індивідуального добору.</i>	Лекція Лабораторне заняття	[1,2, 3,6]	Опрацюва- ти лекційний матеріал, підготува- тися до лаборатор- ного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Внутрішньовидова гібридизація Значення внутрішньовидової гібридизації в селекційному процесі. Підбір схрещувань. Типи схрещування. Методика і	Лекція	[1,3, 6]	Опрацюва- ти лекційний матеріал, підготува- тися до		До наступного заняття за розкладом

техніка схрещувань <i>Методика та техніка схрещувань</i>	Лабораторне заняття		лабораторного заняття	5 балів	
Тема 5. Віддалена гібридизація. Теоретичне та практичне значення віддаленої гібридизації. Труднощі схрещування різних видів і родів та шляхи їх подолання. Міжвидове схрещування. <i>Складання схем розташування сортів, стандартів і повторень в селекційних розсадниках та сортовипробовуваннях</i>	Лекція Лабораторне заняття	[1,3]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до лабораторного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Мутагенез та поліплоїдія в селекції декоративних рослин. Використання в селекції індукованого мутагенезу. Використання в селекції рослин поліплоїдії. Типи поліплоїдів, способи їх експериментального отримання <i>Основні сортові ознаки декоративних рослин</i>	Лекція Лабораторне заняття	[1,3, 4,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до лабораторного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Гетерозис та його використання в селекції. Значення гетерозису в селекції рослин. Явище інцухту. Перспективи використання гетерозису в селекції декоративних культур <i>Фенологічні спостереження та оцінювання загального стану насаджень</i>	Лекція Лабораторне заняття	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до лабораторного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Методи оцінювання селекційного матеріалу Основні принципи оцінювання селекційного матеріалу. Оцінювання рослин за тривалістю вегетаційного періоду, продуктивністю. Оцінювання зимостійкості, посухостійкості. Оцінювання стійкості сортів до хвороб та до пошкодження шкідливими комахами. Основні біологічні та декоративні показники сортів декоративних рослин. Оцінка оригінальності сорту. Державне сортовипробовування і внесення сортів та гібридів у Державний	Лекція	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до лабораторного заняття		До наступного заняття за розкладом

реєстр сортів рослин України.					
Тема 9. Технологія селекційного процесу Організація селекційного процесу. Вибір, вивчення і підготовка ділянки для сортовипробовування. Техніка польових робіт. Селекційні сівозміни. Спостереження за рослинами та їх вибраковування. <i>Складання схеми садіння декоративних рослин</i>	Лекція Лабораторне заняття	[3,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до лабораторного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Селекція декоративних рослин, що розмножуються насінням Вихідний матеріал та його створення. Схема селекційного процесу. Основні напрямки створення вихідного матеріалу: аромат, форма і забарвлення квітки, ремонтантність. <i>Основні ознаки декоративних рослин: форма, махровість, забарвлення квіток.</i>	Лекція Лабораторне заняття	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до лабораторного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Селекція петунії і фіалки Загальна характеристика роду. Методика сортовипробування. Класифікація сортів. Характеристика найбільш поширених сортів.	Лекція	[3]	Опрацювати лекційний матеріал		До наступного заняття за розкладом
Тема 12. <u>Селекція бульбоцибулинних декоративних рослин</u> Селекція глідіолусу, лілії, тюльпану. Вихідний матеріал. Схема селекційного процесу. Класифікація сортів. Характеристика найбільш поширених сортів. <i>Особливості селекції бульбоцибулинних багаторічних рослин</i>	Лекція Лабораторне заняття	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 13. <u>Селекція декоративних рослин, які розмножуються вегетативним шляхом</u> Селекція троянди, спіреї, бузку. Вихідний матеріал. Схема селекційного процесу. Класифікація сортів. Характеристика найбільш	Лекція	[4]	Опрацювати лекційний матеріал		До підсумкового заняття

поширених сортів. <i>Особливості селекції деревних декоративних рослин</i> <i>Особливості <u>селекції</u> <u>декоративних рослин, які</u> <u>розмножуються вегетативним</u> <u>шляхом</u></i>	Лабораторне заняття			5 балів	
	Лабораторне заняття			5 балів	
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.				
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує дві контрольні роботи, які є допуском до складання іспиту. Головна мета їх – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів.				
Лабораторно-практичні заняття	Лабораторно-практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою лабораторно-практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне				

	навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за лабораторно-практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за захист лабораторних робіт (10*5=50 балів); – оцінка за 2 контрольні роботи (2*10 балів); – оцінка за самостійну роботу (реферат, мультимедійна презентація) - (20 +10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	
8. Рекомендована література	
1. Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть: У 4 т. /Редкол.: В.В. Моргун та ін. – К.: Логос, 2001. 2. Спеціальна селекція польових культур: Навчальний посібник / В.Д. Бугайов, С.П. Васильківський, В.А. Власенко та ін.; за ред. М.Я. Молоцького. – Біла Церква, 2010. – 368 с. 3. Молоцький М.Я. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин: Підручник / М.Я. Молоцький, С.П. Васильківський, В.І. Князюк – К.: Вища освіта, 2006. – 463 с. 4. Методика проведення експертизи сортів рослин групи декоративних, лікарських та ефіроолійних, лісових на придатність до поширення в Україні / За ред. Ткачик С. О. – 2-ге вид., випр. і доп. – Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2017. – 129 с. 5. Вавилов Н.И. Теоретические основы селекции. – М.: Наука, 1987. – 512 6. Насінництво з основами селекції: Навчальний посібник / М.М. Донець – К., 2007. – 337 с. 7. Шмальц Х. Селекция растений. – Пер. с нем. Ю.Л. Гужова. – М.: Колос, 1973. – 295 с.	

Викладач _____ Чуй О.В.